

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2023 | Week 38

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4
8075 AC Elspeet
Tel. 0577-491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: ouderling J. Fijan

Zichtweg 3
8075 CN Elspeet
Tel. 0577-491098

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V. zondag 24 september 2023
09.30 uur ds. M. van Kooten
15.00 uur dr. G. van Zanden te Katwijk aan Zee

D.V. woensdag 27 september
14.00 uur ds. M. van Kooten (Huwelijksbevestiging)

Collecten

1. Kerk
  2. Instandhouding predikantsplaats
  3. Kerk (extra collecte)
- Van harte aanbevolen

Kinderoppas

Francine van der Zande-Roordink, Tineke van de Top-van Renselaar en Louisah Huisman

Wij zijn op zoek naar hulp bij de kerkoppas. Zijn er jongeren, vanaf 12 jaar, die willen helpen tijdens de

ochtendienst bij de kinderoppas? We horen het graag. Teunie Bossenbroek (0652150226) en Erica Koetsier (0640408069)

Belijdeniscatechisatie

Tot op heden hebben zich vier personen voor deze catechisatie aangemeld. Neem de oproep deze te volgen ernstig. Vrijdag 29 september hopen we er mee te gaan beginnen om 20.00 uur in het Kerkerf.

Catechisaties

Op D.V. maandag 25 september en voor hen die op maandag niet kunnen vrijdag 29 september willen we weer beginnen met de catechisaties. Op maandag is dat van 18.30 tot 19.30 uur voor de 12-13 jarigen, van 19.30 tot 20.30 uur voor de 14-15 jarigen en van 20.30 tot 21.30 uur voor de 16+ers. Vrijdag van 19.00 tot 20.00 uur alle leeftijden. We rekenen op een trouwe opkomst.

Kerkenraadsverkiezingen

Per 1 januari aanstaande is ouderling J. Fijan aftredend en niet-herkiesbaar vanwege de maximale, aansluitende ambtsperiode:

Aftredend, maar wel herkiesbaar zijn:

- ouderling-kerkrentmeester W. Polinder
- diaken R. van het Goor
- diaken G. van der Zande

Vanwege het verkiezingsrooster is ouderling-kerkrentmeester Polinder nu na 2 jaar weer opnieuw verkiesbaar. Hij en diaken van het Goor hebben zich voor een nieuwe termijn beschikbaar gesteld. Als er voor hen geen tegenkandidaat wordt ingediend, worden ze als herkozen verklaard en kunnen ze in D.V. januari 2024 herbevestigd worden.

Diaken van der Zande heeft zich niet voor een nieuwe periode beschikbaar gesteld.

De belijdende leden van de gemeente worden in de gelegenheid gesteld om een naam in te dienen voor deze aanstaande vacatures van ouderling Fijan en diaken van der Zande. Per vacature kunt u 1 naam indienen. Wilt u hierbij nadrukkelijk aangeven voor welke vacature u een naam indient? Dit kan schriftelijk en ondertekend ingediend worden t/m zaterdag 30 september bij de scriba van de kerkenraad, ouderling J. Fijan, Zichtweg 3, 8075 CN Elspeet. We vragen u om als echtpaar 1 keer namen in te dienen.

Laat de kerkenraadsverkiezing een zaak van gebed zijn.

Vrouwenvereniging Wees een zegen

DV woensdag 27 september hopen we onze eerste verenigingsavond van het nieuwe seizoen te hebben. Zoals gebruikelijk is de inloop vanaf half 8 met een kopje koffie of thee; rond kwart voor 8 willen we samen beginnen. Onze bijbelstudies staan deze winter in het teken van het bijbelboek "Openbaring". Graag voor deze avond alvast de eerste bijbelstudie thuis voorbereiden. We hopen elkaar weer te ontmoeten in 't Kerkerf. Nieuwe leden heten we van harte welkom, loop gerust binnen om een avond mee te maken! Hartelijke groet van het bestuur

Mannenvereniging

Aanstaande dinsdag, 26 september, hopen we weer te beginnen met de mannenvereniging. Aanvang 19.30 uur in 't Kerkerf. Inleider deze avond is voorzitter Jan Post. Schriftgedeelte van behandeling is Genesis 11: 27- 12: 9. Aan de hand van het leven van Abraham volgen we dit seizoen het jaarthema van het blad MANkracht: "Wandelen met God". Alle mannen vanaf 18 jaar hartelijk welkom, ook als je zomaar een keertje wilt komen kijken.

Financiële verantwoording

De collecten voor de kerk voor de maand juli hebben opgebracht:

Kerk: € 2689,24

IPP: € 2924,26

Extra kerk: € 1820,93

Giften per bank: 1x € 10,- / 1x € 15,- / 1x € 20,- / 1x € 100,-

Gift via ouderling De Ruiters: € 20,-

Gift via ouderling Mulder: € 20,-

Voor de maand augustus:

Kerk: € 2413,99

IPP: € 2403,92

Extra kerk: € 1278,23

Giften per bank: 2x € 10,- / 1x € 11,- / 2x € 20,- / 1x € 35,- / 2x € 50,- / 1x € 400,-

Giften via ouderling De Ruiters: 1x € 35,- / 1x € 50

Alle gevers na de Heere hartelijk dank.

Penningmeester College van Kerkrentmeesters

Ouderenmiddag

Uitnodiging aan alle senioren en alleenstaanden in de gemeente.

Op D.V. dinsdag 26 september a.s. zal er een ouderenmiddag gehouden worden in het Kerkerf. Inloop vanaf half 3. Ontvangst met koffie of thee met iets lekkers erbij.

Op deze middag zal er iets verteld worden over ouderenzorg. Mw. C. de Visser, voormalig directeur van Oranjehof zal met ons nadenken over: Waar denken we dan aan? Ouder worden en zorg : wat is voor u belangrijk (blijven wonen in eigen huis / contact momenten etc.) Wat kan daarbij allemaal komen kijken? Wat is er mogelijk in ons dorp? Ook uw vragen doen er toe en proberen we te beantwoorden. Mogelijk kan ik vandaag daarin wat helpen Wat zijn uw vragen? Wat vindt u belangrijk voor de zorg, zeg het mij!

In de tweede helft van de middag zal iemand van het Venster in Nunspeet iets meer vertellen over de medische zorg, aanpassingen en voorzieningen en wat daarbij de mogelijkheden zijn.

Allen hartelijk uitgenodigd op een middag waarop ook de onderlinge ontmoeting en gezelligheid een plaats zal krijgen.

Ook voor vervoer kan worden gezorgd. Wilt u opgehaald worden ? Laat het weten aan dhr. H. Westerbroek tel 06 53714378 of dhr. C.A. van 't Noordende, tel 0577-723192.

Met een hartelijke groet, de werkgroep seniorenmiddagen.

Oranjehofkoor.

Op Deo Volente woensdag 4 oktober en 18 oktober hoopt het Oranjehofkoor weer te oefenen in de Ridderzaal om 15.30 uur. Houdt u van zingen? Kom ook! Met een hartelijke groet, C.A. van 't Noordende

NPV-avond "Mantelzorger; hoe houd je het vol!?"

Je bent mantelzorger, je was het of je wordt het. Mantelzorger word je vroeg of laat. Maar hoe ben je mantelzorger en ook belangrijk: hoe houd je deze bijzondere taak vol? Deze avond willen we met elkaar nadenken over wat mantelzorg is en hoe we mantelzorger kunnen blijven in de toekomst. Met onze talenten

en mogelijkheden. En hoe schakelen we op tijd hulp in? Van harte welkom!

Datum: D.V. dinsdag 24 oktober om 19.45 uur

Plaats: Andreaskerk, Anklaarseweg 185, Apeldoorn

Spreker: Corrie Vroon, voormalig productmanager mantelzorg bij Lelie Zorggroep

Vrijwilligerswerk Hoornbeek College

Heeft u wel eens nagedacht over de optie om vrijwilliger te worden op het Hoornbeek College in Apeldoorn? Dan zijn wij nu op zoek naar u! Bent u nieuwsgierig naar wat wij te bieden hebben? Hieronder zetten wij het voor u op een rijtje.

Bibliothecaris/bibliothecaresse

Het invoeren van boeken in een digitaal systeem (u krijgt hier uitleg over);

Het categoriseren van boeken.

Gastheer/gastvrouw

U ontvangt bezoekers en heet deze welkom

U voorziet bezoekers van koffie of thee.

Surveillant bij toetsen

U surveilleert tijdens toetsafnames;

Zo mogelijk ook bij digitale toetsafnames;

Tijdens het surveilleren bent u verantwoordelijk voor het handhaven van de toets- en examenregels.

Natuurlijk staan we open om uw voorkeuren te bespreken; er zijn tal van mogelijkheden in Apeldoorn!

Neem contact op via: apeldoorn@hoornbeek.nl.

250-jarige psalmberijming (IX)

Er was toch nog wel wat tegenstand tegen de nieuwe berijming en de korte zangtrant. Op den duur zong iedereen de berijming van 1773, terwijl de korte zangtrant of verruild werd door de ritmische gemeentezang of de iso-ritmische zoals dat in onze gemeente gewoonte is. Hoe komt het dan toch dat er vandaag toch nog gemeenten zijn waar de berijming van Datheen wordt gezongen? Dat heeft alles te maken met ds.H.J.Budding (1810-1870) van Biggekerke en ds.L.G.C.Ledeboer (1808-1863) van Benthuizen. Zij introduceerden bij de Afscheiding de berijming van Datheen weer als gemeentezang hoewel ze allebei met de berijming van 1773 waren grootgebracht, Budding in Rhenen waar zijn vader burgemeester was en Ledeboer in Rotterdam waar zijn als koopman bij de elite behoorde. Budding werd in 1834, het jaar van de Afscheiding, predikant te Biggekerke. Hoewel de nieuwe berijming inmiddels al zestig jaar werd gezongen ging Budding na zijn afscheiding van de hervormde kerk en vertrek uit Biggekerke in 1836 in zijn nieuwe gemeente in Goes over tot de berijming van Datheen. Hij placht met de gemeente zelfs psalmzingerende op te

gaan zoals in het verleden de kinderen Israels zingende naar de tempel ging. Vandaar dat iemand dichtte:

Zoo gaat de Leeraar voort;

Zoo trekt de schare heen:

De Goessche straatweg hoort

De Psalmen van Datheen

Merkwaardig genoeg neigde Budding vanaf 1860 meer naar de evangelische beweging en terwijl hij bij zijn Afscheiding de evangelische gezangen afschafte vanwege vermeend verlichtingsdenken liet hij ze daarna weer lustig zingen.

Ook Ledeboer zette de klok na zijn afscheiding in 1841 weer terug. Hij gaf in Benthuizen nadat hij afgezet was de psalmen van Datheen weer op al kon hij de nieuwe berijming wel tolereren volgens zijn biograaf J.H.Landwehr. Lerend ouderling N.H.Beversluis (1850-1931) die aanvankelijk werkzaam was in Ledeboer-iaanse gemeenten was groot tegenstander van de berijming van 1773 en ging daarin kennelijk verder als Ledeboer. Hij schreef in 1900 toen hij voorganger was te Middelburg een werkje over de Ledboeriaanse gemeenten. Daarin schreef hij dat de kerk in de laatste helft der achttiende eeuw steeds meer kwam onder de invloed van de leugengeest 'die opgekomen was uit de afgrond, om met hels overleg de poorten Sions te ondergraven'. 'Die leugengeest drong aan op nieuwigheden. Onder een schone schijn van recht en vleesbetoverende redenen werd door hem onder meer een aanval gewaagd op de psalmen van Datheen tot hiertoe nog gebruikt in onze Gereformeerde Kerk. Was in voorgaande tijden door enkele onzer godzalige leraars wel eens de wens te kennen gegeven, dat die psalmen mochten herzien, of een betere berijming overeenkomende met de taal der dagen geschonken mocht worden, zo zouden die zelfde vaders geenszins hun goedkeuring gehecht hebben aan de psalmen, welke die van Datheen hebben vervangen, noch aan de wijze waarop deze zij de gemeenten zijn opgedrongen. De trouwe leraars van die tijd en de beproefde vromen hebben dan ook krachtig tegen tegen de invoering geprotesteerd en in veel gemeenten van ons vaderland kon de invoering niet dan door politiek geweld geschieden; en tegen wie was dit geweld gekeerd; tegen hen die de oude paden vasthielden. In 1773 was het een feit geworden in Nederland dat op onwettige wijze (want Staatsgeweld in Gods Kerk mag nooit geduld en alle veranderingen in belijdenis of welk deel van de eredienst ook mogen niet anders dan in wettige nationale Synode gemaakt worden en dat naar de regel en op grond van Gods Woord.' Met instemming citeerde hij Theodorus van

der Groe die we eerder reeds aan het woord lieten. Beversluis zag de komst van de Fransen in 1795 als een oordeel over het invoeren van de nieuwe berijming. De geest van de Franse revolutie zag hij ook in de nieuwe rijm en noemde het de eerste bres die geslagen werd in de oude hervormde kerk terwijl hij als tweede bres noemde toen in 1816 de koning hoofd van de kerk werd.

Toen zeven jaar na de verschijning van dit geschrift de Gereformeerde Gemeenten werden gesticht bleek Beversluis die inmiddels te Rotterdam predikant was geworden wat flexibeler te zijn betreffende de psalmberijming. Op een vergadering die in 1907 te Rotterdam werd gehouden waarbij ds.N.H.Beversluis praeses en ds.G.H.Kersten scriba was zou ook de psalmberijming ter sprake komen. Zou men als de Ledeboerianen die aan Datheen hechtten en de Kruisgezinden die de berijming van 1773 zongen en als één kerk verder wilden niet de vrijheid aan de gemeenten over te laten? Ds.W.W.Smilt –vooraanstaand predikant van de Kruisgezinden- had in 1845 het gebruik van de berijming van 1773 als volgt gemotiveerd.

- 1.Omdat de nieuwe net zo gereformeerd zijn als de oude
- 2.Omdat de nieuwe de tekst nauwkeurig in de dichtmaat teruggeeft
- 3.Omdat we er gewoon aan zijn
- 4.Omdat de dichtmaat vloeiender is
- 5.Omdat de Heere Zijn kinderen zowel zegent en vertroost onder het gebruik van de nieuwe als de oude berijming.

Bartel Meeuwse die ouderling was bij de Ledeboerianse gemeente te Krabbendijke en afgevaardigde was naar genoemde vergadering was het met die stellingen niet eens. Hij nam voor om te pleiten uitsluitend Datheens berijming te zingen. Toen hij op weg was naar het huis van zijn gastheer, ds.Beversluis kreeg hij de psalmwoorden 'God is recht, dus zal Hij door/ Onderwijzing hen, die dwalen, Brengen in het rechte spoor " in zijn hart. Toen hij –het was nog de tijd zonder wegenatlassen om maar niet te spreken van digitale navigatie- onderweg de weg vroeg was het antwoord steeds 'Rechtdoor' conform de psalm die voortdurend bij hem bovenkwam. Toen Bartel eindelijk op de plaats van bestemming was aangekomen deelde hij zijn bevinding met ds.Beversluis. Deze hoorde het alles aan maar sloeg het ook op in zijn brein. Toen op de vergadering de psalmberijming ter sprake kwam pleitte Bartel nadrukkelijk voor het gebruik van Datheen in alle gemeenten. Beversluis vroeg daarop of Bartel zich nog herinnerde welke woorden hem voorkwamen toen hij op zoek was naar zijn

pastorie? Toen hij die psalmwoorden herhaalde, kreeg hij als repliek. 'Wist u wel dat dit Psalm 25:4 was uit de nieuwe berijming?' Prompt verdween zijn starheid en gunde een ieder diens vrijheid betreffende het psalmgezang. Vandaar dat binnen de (oud) gereformeerden gemeenten (in Nederland) de meeste gemeenten weliswaar de berijming van 1773 zingen en een paar gemeenten Datheen.

Voor ds.L.Boone van Sint Philipsland werd het niet algemeen zingen van Datheen een van de breekpunten om in 1907 niet op te gaan in de Gereformeerde gemeenten hoewel hij daar aanvankelijk wel voor voelde. Hij motiveerde zijn terugtrekking met het feit dat hij bepaald werd bij Openbaring 22:9: 'Zie, dat gij het niet doet!' en Spreuken 24:21-22: 'Mijn zoon, vrees de Heere en de koning, vermeng u niet met hen, die naar verandering staan; want hun verderf zal haastiglijk ontstaan, en wie weet hun beider ondergang?' Iemand dichtte in die dagen op de wijze van de lofzang van Simeon:

"Vergeten wij toch niet
Het oude stoere lied,
Voor eeuwen aangeheven
In Kerk en kerkerkot,
Op houtmijt en schavot.
Het sprankelde van leven."

Abraham Kuyper (1837-1920), de vader van de Doleantie, hebben we nog niet aan het woord gelaten. Deze had ook bezwaren tegen de berijming van 1773. Hij schreef: Voor zover de tegenwoordige berijming rationalistisch getint is moet dat rationalisme er uit verwijderd. In zoverre ze onbeziel, stroef en stram is, moet betere berijming haar vervangen. Dat was uiteraard geen terugkeer naar Datheen. Dat werd bijna een eeuw nadat hij deze opmerking plaatste de nieuwe berijming van 1967. Toen de proeve daarvan destijds werd gepresenteerd kwam dit ook op de kerkenraadsvergadering in Jaarsveld waar destijds mijn vader diaken was. Hij had het al snel gezien omdat Psalm 119 geen 88 coupletten had zoals de berijming van Datheen en 1733 maar 66. Als men zo snel klaar was met de wet had hij er geen vertrouwen in. Wijlen ds.J.van der Haar heeft daar een brochure tegen geschreven. Hij verweet de psalmbundel 'mystieke armoede'. Graag zou ik daar veelvuldig uit citeren maar dat zou veel te ver voeren in dit kerkblad. Wel deze: 'Als overgang tot de belijdenis van de jonge lidmaten pleeg ik nog wel eens te laten zingen Psalm 17:3: 'Ik zet mijn treden in Uw spoor opdat mijn voet niet uit zou glijden enz. Maar... gesteld dat ik dat zou willen doen uit de nieuwe rijm zou ik dat niet kunnen opgeven, om de eenvoudige reden, dat het in die berijming

geen gebed meer is maar een vorm van zelf-verheerlijking en zichzelf aanprijzen voor het aangezicht des Heeren. Het nadert dichter de zelfveheerlijking van de Farizeer dan de ootmoedige bede en belijdenis van de tollenaar. Hoort u zelf maar:

Gehoorzaam aan Uw Heilig Woord

Blijf ik gedurig op Uw wegen,

Ik mijd o Heer wie onrecht plegen

Zo ga ik zonder struik'len voort.

Naar ik vermoed zou David deze berijming zelf geweid hebben te zingen. De dichter A.C.den Besten schijnt het wel te durven zingen. Hij lijkt me, zoals Jakobus zegt, een volmaakt man, die niet in woorden struikelt'.

Van der Haar schreef als slotconclusie: 'In het kerkelijk leven betekent de Nieuwe rijm geen stap vooruit maar een grote stap terug, in nevelen, misten en dampen'.

Echter...deze berijming is tegenwoordig ook te vinden in de bundel Weerklank, althans ruim een derde deel ervan. Helaas ook die 17e Psalm. Waarschijnlijk heeft de redactie geen kennis genomen van de brochure van ds.van der Haar. Dat is echt zonde. Kwalijker is dat er in Weerklank ook 25 psalmen zijn opgenomen van ds. H. Hasper (1886-1974). Deze behoorde tot Gereformeerde kerken in Hersteld Verband die in 1925 ontstond nadat dr.J.G.Geelkerken in een preek had gezegd niet te weten of de bomen in het paradijs en het spreken van de slang in de Hof van Eden werkelijk zintuiglijk waarneembaar geweest waren. Na diens schorsing ontstond het Hersteld Verband waar Hasper zich ook bij aansloot. Om de gemeente te laten drinken uit een dergelijke bron tijdens de gereformeerde eredienst kan ik niet volgen. Dan had berijming van ds.C.J.Meeuwse een betere optie geweest. Ooit zei ds.J.H.Koster in Montfoort toen men hem op de jongelingsvereniging vroeg wat hij vond van de berijming van 1773 in vergelijking met die van Datheen. Hij antwoordde toen: "Die van Datheen was een ruwe klomp goud, die van 1773 gepolijst zilver." Die van Weerklank vind ik –ondanks soms echt wel fraaie pareltjes– over het algemeen hard en koud ijzer.

Laat ik dan met één zo'n pareltje eindigen. Dat betreft de berijming van Psalm 81. In de berijming van 1773 mag men vrijmoedig eisen. Dat komt wel zeer rechtzinnig over. Dat heeft me altijd wat tegengestaan. Wij hebben immers niets te eisen. Me dunkt is deze passage uit Weerklank dan gepaster om te zingen:

Open maar uw mond, bid tot Mij vrijmoedig,

Pleit op Mijn verbond, al wat u ontbreekt

Schenk Ik al u 't smeekt, mild en overvloedig.

Bij de diensten

Komende zondagmorgen hopen we verder te gaan met de behandeling van de grote profeet Ezechiël. We lezen het zesde hoofdstuk. 's Middags heb ik geruild met dr.G.van Zanden uit Katwijk aan Zee. Gezegende diensten toegewenst.

Ter overdenking

Op een Schots kasteel zat men rondom het haardvuur. Opeens kwam het gesprek op het christelijk geloof. Een heer vroeg aan een christin of ze echt geloofde wat de bijbel zegt over opstanding, hemel en hel. Zij beaamde het. Toen pakte de man een vogelkooi en haalde er een kanarie uit om die in het vuur te gooien. De vrouw schrok en pakte de arm van de man. Dat gaat u toch niet doen met die arme vogel? De man antwoordde: Als u al medelijden hebt met dat arme beest hoe kan dan die zogenaamde barmhartige God miljoenen mensen in de hel werpen? De vrouw antwoordde: U maakt een vergissing. God gooit er niemand in, wij lopen er zelf in en God wil mensen behouden. (Wilhelm Busch 1897-1966)